

HELSINGIN KÄRÄJÄOIKEUS
HELSINGFORS TINGSRÄTT

Helsingfors tingsrättens årsberättelse 2021
Annual report of Helsinki District Court 2021

VUOSIKERTOMUS 2021

Yhä useampi riita-asia päättyy sovitteluun, joka onnistuessaan on nopea ja kustannustehokas tapa ratkoa riitoja.

SISÄLLYS

Laamannin katsaus	3
Rikos-, riita- ja summaaristen asioiden tilastot	6
Lagmannens översikt	9
Sovittelun suosio on kasvussa	11
Sovittelutilastot	12
Työhyvinvointia hybridimallin ja etäkoulutuksen avulla	13
Uudella rikososastolla panostetaan juttujen nopeaan läpimenoon	14
Riitaosastoilla työ painottuu asioiden valmisteluun	15
Yhteenveto	16
Resume	16

HELSINGIN KÄRÄJÄOIKEUS
PORKKALANKATU 13
FIN - 00180 HELSINKI

Ulkoasu: Vinjetti, Antti Tapola
Kuvat: Tuomioistuinvirasto ja
Helsingin käräjäoikeus
Haastattelut: Maarit Avellan

Laamannin katsaus

Helsingin kärjäoikeuden toimintaa ja sen pitkäjänteistä kehittämistä on toimintavuonna 2021 haitannut tuomioistuinten riittämätön perusrahoitus. Näköpiirissä ei ole, että rahoitustilanne tulisi lähivuosina paranemaan.

Kärjäoikeus sai kuitenkin toimintavuonna koronatilanteen vuoksi määräaikaista lisäresursseja. Niitä ei voitu - etenkin tuomarien rekrytointiongelmien vuoksi - täysimääräisesti käyttää.

Suuri työmäärä ja juttukannan vaativuus on toinen kärjäoikeuden toimintaan merkittävästi vaikuttanut seikka. Poikkeuksellisen laajojen asioiden käsittely keskittyy voimakkaasti nimenomaan Helsinkiin.

Tämä sitoo kärjäoikeuden resursseja ja kuormittaa henkilökuntaa olennaisesti enemmän kuin mitä Tuomioistuinviraston kärjäoikeuksien työmäärän arvioinnissa käyttämä mittaristo näyttää. Toimintavuoden lopulla Tuomioistuinvirasto onkin asettanut työryhmän, jonka tehtävänä on mittariston kehittäminen. Asia on kärjäoikeudelle erittäin tärkeä.

Toiminnan tulokset

Kärjäoikeus ei kyennyt toimintavuonna saavuttamaan sille asetettuja tuottavuus- tai taloudellisuustavoitteita. Tuottavuusluku oli 101 ja taloudellisuustunnusluku 824. Kumpikin luku oli jonkin verran koko maan keskiar-

TUOMAS NURMI
laamanni

volukuja huonompi. Tähän ovat vaikuttaneet useat eri tekijät, joista mainittakoon koronapandemia ja lukuisat huomattavan laajat, erityisesti vangittujen vastaajien, asiat sekä kärjäoikeuden käytössä - vallinneissa poikkeuksellisissa olosuhteissa - olleet henkilöstövoimavarat.

Asioita saapui 74 620 ja niitä ratkaistiin 75 514. Mitattu painotettu työmäärä oli 35 407 suoritetta. Etenkin rikosasioiden käsittely ruuhkautui merkittävästi ja käsittelyajat pitenevät. Laajojen riita-asioiden kohdalla tilanne pysyi toimintavuonna tasapainossa. Asioita ratkaistiin hieman enemmän kuin niitä saapui.

Summaaristen riita-asioiden osalta kärjäoikeuden tulos oli hyvä. Kärjäoikeus purki merkittävästi asioiden ruuhkaa. Vuoden lopussa vireillä oli enää runsaat 12 500 asiaa, mikä vastaa noin 2,8 kuukauden työmäärää. Summaaristen asioiden käsittelyaika oli samalla tasolla muiden niitä käsittelevien kärjäoikeuksien kanssa. Myös eräissä muissa asiaryhmissä, kuten insolvenssiasioissa, kärjäoikeuden tulos oli hyvä.

Toiminnan tuloksia voidaan vallinneissa poikkeuksellisissa olosuhteissa pitää kokonaisuudessaan vähintäänkin tyydyttävänä. Kiitos tästä kuuluu ammattitaitoiselle henkilöstölle. Tarkemmat tiedot asiamääristä, käsittelyajoista ja muista tunnusluvuista ovat oheisista tilastoista.

Sovittelun kehittämisprojekti

Kärjäoikeudessa käynnistettiin vuonna 2020 riita-asioiden sovittelun kehittämistä koskeva projekti. Projekti jatkui koko toimintavuoden ja sitä on tarkoitus jatkaa vielä vuonna 2022.

Tavoitteena on aktivoida sovittelutoimintaa, lisätä sovitteluosaamista ja parantaa sovittelun laatua. Projekti on edistynyt hyvin ja sovitteluiden määrä on tasaisesti lisääntynyt. Koronatilanne on kuitenkin edelleen hankaloittanut projektin toteutusta. Toimintavuonna sovittelussa ratkaistujen asioiden määrät ilmenevät jäljempänä tässä vuosikertomuksessa.

Koronapandemia

Maaliskuussa 2020 alkanut koronapandemia on koko toimintavuoden 2021 ajan koskettanut kärjäoikeutta ja johtanut erilaisiin poikkeuksellisiin työjärjestelyihin toiminnan turvaamiseksi.

Pandemian aikana kärjäoikeus on onnistunut sopeuttamaan toimintojaan poikkeuksellisiin oloihin. Erilaista ohjeistusta on annettu niin henkilökunnalle kuin kärjäoikeuden asiakkaillekin. Ohjeistusta on tilanteen niin vaatiessa muutettu. Ohjeistuksen avulla työskentely ja asiointi kärjäoikeudessa sekä istunnot on voitu järjestää terveysturvallisesti.

Osaavan ja vastuullisen henkilökunnan avulla kärjäoikeus on selvinnyt poikkeuksellisissa olosuhteissa hyvin. Kärjäoikeuden henkilökunnassa ei ole ollut laajoja altistus- tai tartuntaryypäitä.

Digiloikka ja etätyö

Toimintavuoden aikana sähköisten toimintatapojen ja erilaisten etäyhteyksien käyttö istunnoissa, koulutuksissa ja kokouksissa lisääntyi entisestään. Myös etätyötä tehtiin niin paljon kuin työtehtävät huomioon ottaen oli mahdollista.

Uudet toimintatavat ovat alkaneet sujua. Ongelmia ovat kuitenkin aiheuttaneet ikääntynyt laitekanta, tietoliikenneyhteyksien epävakaous ja erilaisten laitteiden sekä järjestelmien yhteensopivuus. Tämä on lisännyt erityisesti kansliahenkilökunnan työn määrää ja johtanut istuntojen pitenemiseen sekä peruuntumiseen.

Etätyö on toimintavuoden aikana edelleen lisääntynyt. Etenkin käräjäsihteereiden etätyömahdollisuudet ovat sähköisten toimintatapojen laajentuessa parantuneet aikaisempaan verrattuna. Etätyö on tullut jäädäkseen ja sitä tullaan käräjäoikeudessa todennäköisesti tekemään merkittävästi enemmän kuin ennen koronapandemiaa.

Samalla on huolehdittava yhteisöllisyyden ylläpitämisestä. Huomattava on myös, että käräjäoikeudessa, toisin kuin joissakin muissa virastoissa tai tuomioistuimissa, on paljon työtehtäviä, jotka edellyttävät läsnäoloa työpaikalla. Tämä koskee erityisesti istunnoissa käsiteltäviä asioita.

AIPA- ja Hilda-kehityshankkeet

AIPA otettiin toimintavuoden aikana käyttöön laajoissa riita-asioissa. Järjestelmä on sinänsä toiminut hyvin, mutta merkittävä ongelma on etenkin AIPAn käytön laajentuessa asiointiportaalin puuttuminen. AIPAn käyttöönoton myötä käräjäoikeudessa tehtävän työn määrä on ainakin väliaikaisesti lisääntynyt. Uuden järjestelmän ja sähköisten prosessien sekä työtapojen omaksuminen vie myös aikaa ja resursseja.

Käräjäoikeudessa otettiin hallinnollisissa asioissa käyttöön asianhallintajärjestelmä Hilda. Käräjäoikeus toimi ainoana käräjäoikeutena käyttöönoton pilottivirastona. Tämä vaati erityisesti hallinnon henkilökunnalta huomattavaa panostusta. Pilotointi ja käyttöönotto sujuivat hyvin. Kokemukset Hildan käytöstä ovat olleet hyvin myönteisiä ja järjestelmä on selkeyttänyt olennaisesti hallinnon prosesseja.

”

*Tuomioistuimien
perusrahoitus on
riittämätön.*

Organisaation uudistaminen

Käräjäoikeudessa toteutettiin 1.10.2021 organisaatiouudistus. Se oli tarkoitus tehdä jo vuonna 2020. Koronapandemia kuitenkin keskeytti tuolloin uudistuksen valmistelun.

Uudistuksen yhteydessä lisättiin lainkäyttöosastojen lukumäärää neljästä kuuteen. Kolmella niistä käsitellään riita- ja hakemusasioita ja kolmella rikosasioita. Muutoksella pyrittiin parantamaan

henkilöstöjohtamista ja tuomaan lähijohtajia lähemmäksi työntekijöitä. Samalla eriytettiin asioiden käsittelyä aikaisempaa enemmän niin asioiden laadun kuin prosessienkin mukaan.

Merkittävin muutos aikaisempaan verrattuna oli, että uudistuksen yhteydessä suurin osa yksinkertaisista rikosasioista, kirjallisen menettelyn rikosasiat, käräjänotaarien rikosasiat sekä suurin osa pakkokeinoasioista keskitettiin yhdelle osastolle. Vastaavaa osastoa ei käräjäoikeudessa ole aiemmin ollut.

Uudistus koski koko käräjäoikeutta ja sitä valmisteltiin laajasti yhdessä henkilökunnan kanssa. Uudistus herätti vilkasta keskustelua. Uudistus jouduttiin toteuttamaan hankalissa olosuhteissa koronapandemian aikana ja erityisesti rikosasioiden osalta myös vaikeassa työtilanteessa. Uudistuksen läpivienti on vaatinut henkilökunnalta huomattavia ponnisteluja ja myös kuormittanut sitä.

Uudistuksen omaksuminen vaatii aikaa. Toimintavuoden loppuun mennessä kokemuksia oli kertynyt vielä vähän. Uudistuksen tuloksia voidaan arvioida vasta myöhemmin. Uudistuksen vaikutuksia ja toimivuutta seurataan vuoden 2022 aikana. Tarvittaessa on oltava valmis tekemään korjauksia.

Henkilöstö ja osaamisen kehittäminen

Osaava henkilöstö on käräjäoikeuden suurin voimavara. Henkilöstön työhyvinvoinnista huolehtiminen on sen vuoksi erittäin tärkeää. Toimenpiteitä hyvinvoinnin lisäämiseksi pyrittiin tekemään pandemian mukanaan tuomien rajoitusten puitteissa. Yhteisten tilaisuuksien järjestäminen ei ollut juuri mahdollista lukuun ottamatta hyvin onnistunutta pikkujouluristeilyä ja joitakin osastojen omia tilaisuuksia.

Yhteistyö työterveyshuollon kanssa on ollut tiivistä. Henkilökunnan terveystilanne on työterveydenhuollon tilastojen perusteella kehittynyt myönteisesti.

Käräjäoikeuden henkilöstö on toimintavuonna joutunut työskentelemään poikkeuksellisissa olosuhteissa tavanomaista suuremman työpaineen alaisena. Henkilöstö on joutunut venymään.

Osaltaan tähän on vaikuttanut myös henkilöstön vaihtuvuus. Se on erityisesti kansliahenkilökunnan kohdalla ollut jo usean vuoden ajan huomattavan suurta. Uuden henkilökunnan perehdytys on ollut jatkuva ja sitonut merkittävästi resursseja. Käräjä-

oikeudella on ollut jo usean vuoden ajan vaikeuksia rekrytoida vapautuneisiin kansliahenkilökunnan tehtäviin riittävästi pätevää henkilökuntaa.

Käräjäsihteerien vaihtuvuus seurannaisvaiikutuksineen on toimintavuonna haitannut myös lainkäyttötoimintaa vähentäen siihen käytettävissä olevia resursseja. Erityisesti tämä on tullut esille rikosasioissa, joissa käräjäsihteereiden työpanoksen merkitys on ratkaiseva.

Koulutusta ja digiosaamista

Käräjäoikeuden aktiivinen koulutustoimikunta on pystynyt tarjoamaan etenkin lainkäyttöhenkilökunnalle monipuolista ja korkeatasoista koulutusta toimintavuoden aikana. Suurin osa tilaisuuksista on järjestetty etäyhteyksiä käyttäen.

Digiosaamisen varmistaminen ja lisääminen kaikilla tasoilla on ollut tärkeä toimintavuoden teema. Se on sitä myös jatkossa. Henkilökunnalle on ollut tarjolla runsaasti eri tavoin toteutettua digiosaamisen lisäämiseen tähtäävää koulutusta.

Käräjäoikeudessa on kehitetty yhteisiä toimintatapoja eri asiaryhmissä. Käräjäoikeus on myös aktiivisesti osallistunut käräjäoikeusverkoston puitteissa tapahtuneeseen valtakunnalliseen eri asiaryhmien käsikirjatyöhön.

Toimitilat

Vuoden 2020 alussa oikeustalossa todettiin merkittäviä kosteus- ja vesivahinkoja. Vahinkojen korjaus on kestänyt olennaisesti arvioitua kauemmin. Sisäpuoliset korjaustyöt kestivät koko toimintavuoden 2021 ajan ja töiden valmistuminen siirtyi vuoden 2022 alkupuolelle. Julkisivujen korjaus on edelleen kesken eikä töiden valmistumisajankohdasta ole vielä varmaa tietoa.

Korjausten vuoksi työtiloja on jouduttu tyhjentä-

”
Ongelmia ovat aiheuttaneet ikääntynyt laitekanta ja tietoliikenneyhteyksien epävakaus.

mään ja osa henkilökunnasta on joutunut työskentelemään väistötiloissa. Niitä on ollut käräjäoikeuden käytössä oikeustalossa useita. Edellä kerrotut seikat ovat osaltaan heikentäneet käräjäoikeuden toimintaedellytyksiä sekä kuormittaneet henkilökuntaa. Tilanne jatkuu edelleen.

Lopuksi

Lainkäytön painopiste on käräjäoikeudessa. Viimeksi kuluneet kaksi vuotta ovat olleet meille kaikille kuormittavia. Kukaan meistä ei ole työurallaan aiemmin kokenut vastaavaa. Harva myöskään olisi keväällä 2020 osannut ennakoida poikkeuksellisen tilanteen jatkuvan lähes kaksi vuotta.

Kuormitus on näkynyt käräjäoikeuden työssä ja meidän jokaisen arjessa. Tämä ei ole ollut huviretki. Olemme kuitenkin oppineet toimimaan ja tarjoamaan vaikeissa ja jopa poikkeuksellisissa oloissa oikeusturvaa sitä tarvitseville eli huolehtimaan käräjäoikeuden ydintehtävästä. Samalla olemme jaksaneet pitää huolta ja tarvittaessa tukeneet toisiamme.

Käräjäoikeuden toimintaympäristö, työmäärä ja juttukanta ovat hyvin vaativia. Käräjäoikeus on selvinnyt tehtävistään niukasta perusrahoituksestaan ja erityisesti työmäärään nähden riittämättömistä resursseistaan huolimatta hyvin. Kiitos siitä kuuluu henkilökunnalle. Ilman sen monipuolista osaamista ja vahvaa sitoutumista käräjäoikeustyöhön ja sen kehittämiseen emme olisi selvinneet niin hyvin kuin nyt olemme yhdessä tehneet.

Tämä on seitsemäs ja viimeinen laamannin katsaukseni. Siirryn 1.5.2022 eläkkeelle. Kiitän lämpimästi koko henkilökuntaa ja toivotan Teille onnea ja menestystä tärkeässä työssäne myös jatkossa.

TUOMAS NURMI
laamanni

TILASTOLLINEN KATSAUS

Rikosasioiden ruuhkautuminen jatkui

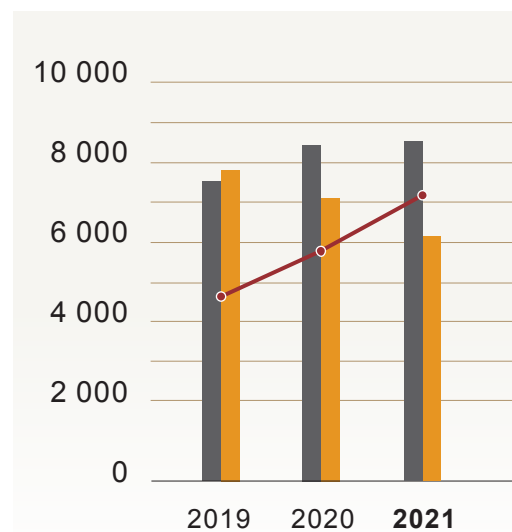
Tarkasteluvuonna 2021 rikosasioita saapui 8 555, kun edellisvuonna niitä saapui 8 430 asiaa. Verratuna koronapandemiaa edeltävään aikaan saapuneiden rikosasioiden määrä on kasvanut yli tuhanen asian verran, koska vuonna 2019 rikosasioita saapui 7 558.

Tarkasteluvuonna rikosasioita ratkaistiin 6 134, kun edellisinä vuosina vastaavat luvut olivat 7 089 vuonna 2020 ja 7 884 vuonna 2019. Helsingin käräjäoikeutta ovat kuormittaneet erityisesti hyvin suuret ja pitkäkestoiset rikosasiat. Myös koronapandemia on tarkasteluvuonna 2021 vaikuttanut käräjäoikeuden toimintaan ja johtanut erilaisiin poikkeuksellisiin työjärjestelyihin toiminnan turvaamiseksi.

Seuraavalle vuodelle siirtyneiden rikosasioiden määrä on lisääntynyt. Vuodenvaihteessa 31.12.2021 vireille jäi 7 039 asiaa, kun vuonna 2020 luku oli 5 894 ja ennen koronaa vuonna 2019 4 554. Rikosasioiden keskimääräinen käsittelyaika on pidentynyt. Tarkasteluvuonna se oli 8,9 kuukautta.

RIKOSASIOIDEN KÄSITTELYN KEHITYS 2019-2021

Bråttmål/Criminal matters

■ Saapuneet
Inkomna/Incoming
 ■ Ratkaistut
Avgjorda/Decided
 — Vireillä vuoden lopussa
Anhängiga/Pendig

TILASTOLLINEN KATSAUS

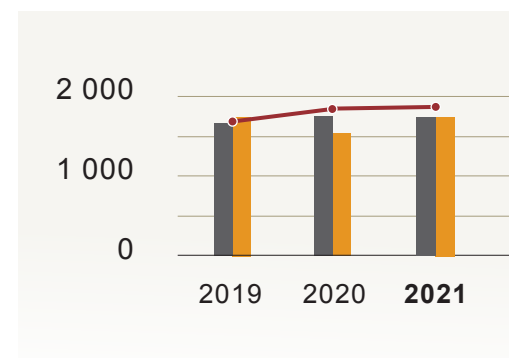
Riita-asioissa kehitys oli tasapainoista

Laajoja riita-asioita saapui 1 746 tarkasteluvuonna 2021, kun edellisvuonna niitä saapui 1 764 ja sitä edellisenä vuonna 1 668. Asioita ratkaistiin sama määrä kuin niitä saapui eli 1 750 asiaa. Työtilanne pysyi tasapainossa. Riita-asioita ratkaistiin 1 588 vuonna 2020 ja 1 748 vuonna 2019.

Vuodenvaihteessa 31.12.2021 vireille jäi 1 880 asiaa, kun vastaavat luvut olivat 1 861 vuonna 2020 ja 1 685 vuonna 2019. Laajojen riita-asioden keskimääräinen käsittelyaika tarkasteluvuonna oli 13,2 kuukautta.

LAAJOJEN RIITA-ASIOIDEN KÄSITTELYN KEHITYS 2019-2021

Omfattande tvistemål/Large-scale civil matters

■ Saapuneet
Inkomna/Incoming
 ■ Ratkaistut
Avgjorda/Decided
 —●— Vireillä vuoden lopussa
Anhängiga/Pendig

Laajojen riita-asioden keskimääräinen käsittelyaika tarkasteluvuonna oli 13,2 kuukautta.

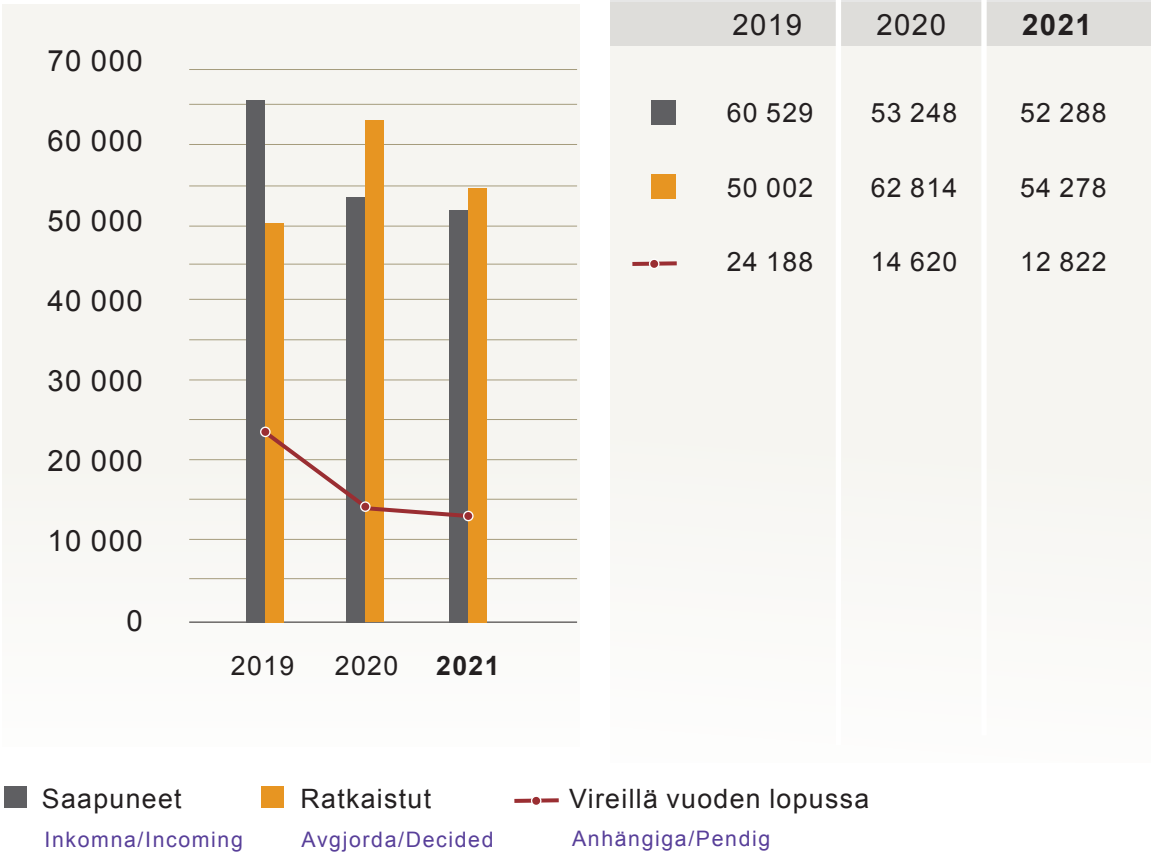
TILASTOLLINEN
KATSAUS

**Summaarisissa asioissa
ruuhkanpurku onnistui**

Summaarisia asioita saapui 52 288 tarkasteluvuonna 2021, kun niitä saapui 53 248 vuonna 2020 ja 60 529 vuonna 2019. Summaarisia ratkaistiin 54 278 asiaa tarkasteluvuonna, kun vuonna 2020 niitä ratkaistiin 62 814 ja sitä edellisenä vuonna 50 002 asiaa. Vireillä niitä oli tarkasteluvuoden lopussa 12 822, kun edellisen vuodenvaihteen tilanne oli 14 620 asiaa ja edellisvuoden 2019 lopussa vireillä oli 24 188 asiaa. Summaarisissa asioissa käräjäoikeus on onnistunut purkamaan ruuhkia ja työtilanne on hyvä. Myös keskimääräinen käsittelyaika oli vuonna 2021 summaarisissa asioissa hyvä eli 3,3 kuukautta.

SUMMAARISTEN ASIOIDEN KÄSITTELYN KEHITYS 2019-2021

Summariska ärenden/Summary proceedings

Lagmannens översikt

Helsingfors tingsrätts verksamhet och dess långsiktiga utveckling har under verksamhetsåret 2021 hämmats av domstolarnas otillräckliga basfinansiering. Att situationen med finansieringen skulle bli bättre under de närmaste åren verkar osannolikt.

Under verksamhetsåret fick tingsrätten dock tillfälliga tilläggsresurser på grund av coronaläget. Det gick emellertid inte att använda dem fullt ut, särskilt på grund av problemen med att rekrytera domare.

Stor belastning och krävande mål påverkade också tingsrättens verksamhet i stor grad. Handläggningen av exceptionellt omfattande ärenden koncentreras kraftigt just till Helsingfors.

Det binder tingsrättens resurser och belastar personalen betydligt mer än vad de mätare som Domstolsverket använder för att bedöma tingsrätternas arbetsmängd visar. I slutet av verksamhetsåret inrättade också Domstolsverket en arbetsgrupp som har som uppgift att utveckla mätarna. Frågan är mycket viktig för tingsrätten.

Verksamhetens resultat

Tingsrätten kunde inte nå de uppställda målen för produktivitet eller ekonomi under verksamhetsåret. Produktiviteten var 101 och resurshushållningen 824. Båda siffrorna är något lägre än landets genomsnitt. De har påverkats av många faktorer, till

exempel coronapandemin och ett stort antal synnerligen omfattande ärenden, särskilt för häktade svarande, samt de personalresurser som var tillgängliga för tingsrätten under rådande exceptionella förhållanden.

Antalet inkomna ärenden var 74 620 och antalet avgjorda 75 514. Uppmätt viktad arbetsmängd var 35 407 prestationer. Behandlingen av brottmål i synnerhet hopade sig och behandlingstiderna blev längre. För omfattande tvistemål var situationen balanserad under verksamhetsåret. Några fler ärenden avgjordes än inkom.

För summariska tvistemål var tingsrättens resultat bra. Tingsrätten kunde minska ärendeköerna betydligt. I slutet av året hade tingsrätten endast drygt 12 500 anhängiga ärenden, vilket motsvarar en arbetsmängd på ungefär 2,8 månader. Behandlingstiden för summariska ärenden var på samma nivå som hos andra tingsrätter som behandlar dem. Tingsrättens resultat också i vissa andra ärendegrupper såsom insolvensärenden var bra.

Verksamhetens resultat under rådande exceptionella omständigheter kan anses vara minst nöjaktiga som helhet. Det är tack vare den kompetenta personalen. Närmare information om ärendemängderna, behandlingstiderna och andra nyckeltal finns i den bifogade statistiken.

Utvecklingsprojektet för medling

Ett projekt för utveckling av medling i tvistemål startades vid tingsrätten år 2020. Projektet pågick under hela verksamhetsåret och avsikten är att fortsätta med det även under 2022.

Målet är att aktivera medlingsverksamheten, öka medlingskompetensen och förbättra medlingens kvalitet. Det har gått bra med projektet och antalet medlingar har ökat stadigt. Coronaläget har dock fortfarande försvårat projektet. Antalet ärenden som avgjordes genom medling under verksamhetsåret visas längre fram i årsberättelsen.

Coronapandemin

Coronapandemin som började i mars 2020 har under hela verksamhetsåret 2021 påverkat tingsrätten och gett upphov till särskilda arbetsarrangemang för att trygga verksamheten.

Under pandemin har tingsrätten lyckats med att anpassa sin verksamhet till de exceptionella förhållandena. Både personalen och tingsrättens kunder har fått olika anvisningar. Anvisningarna har ändrats vid behov. Med hjälp av anvisningarna har arbetet och uträttande av ärenden i tingsrätten samt sammanträden ordnats på ett hälsosäkert sätt.

Tack vare den kompetenta och ansvarsfulla personalen har tingsrätten klarat sig bra under exceptionella omständigheter. Tingsrättens personal har inte haft stora kluster av exponering eller smitta.

Digiklivet och distansarbete

Användningen av elektroniska arbetsmetoder och olika fjärranslutningar ökade ytterligare vid sammanträden, utbildningar och möten under verksamhetsåret. Också distansarbete utfördes i den mån det var möjligt med hänsyn till arbetsuppgifterna.

De nya arbetssätten har börjat flyta på bra. Några problem har dock uppstått på grund av gammal utrustning, instabila telekommunikationsförbindelser och kompatibilitet av olika enheter och system. Det har ökat kanslipersonalens belastning i synnerhet och lett till att sammanträden blir längre eller ställs in.

Distansarbete har blivit allt mer vanligt under verksamhetsåret. Möjligheten för tingssekreterarna i synnerhet att arbeta på distans har blivit bättre när elektroniska arbetsmetoder har blivit mer omfattande. Distansarbetet är här för att stanna och det är troligt att personalen kommer att arbeta på distans betydligt mer framöver än innan coronapandemin.

Samtidigt måste vi se till att upprätthålla gemenskapen. Noterbart är också att tingsrätten till skillnad från några andra ämbetsverk eller domstolar har många arbetsuppgifter som kräver närvaro på arbetsplatsen. Det gäller särskilt ärenden som behandlas i sammanträden.

AIPA- och Hilda-utvecklingsprojekt

AIPA togs i bruk under verksamhetsåret i omfattande tvistemål. Systemet i sig har fungerat bra, men ett stort problem särskilt när AIPA används i större omfattning är att en kundportal saknas. I och med att AIPA togs i bruk har tingsrättens arbetsmängd ökat åtminstone tillfälligt. Att lära sig använda ett nytt system och elektroniska processer samt att anamma nya arbetsmetoder kräver också tid och resurser.

I administrativa ärenden tog tingsrätten i bruk

ärendehanteringssystemet Hilda. Tingsrätten var den enda tingsrätten som testade systemet. Det krävde en stor insats särskilt av förvaltningens personal. Testningen och ibruktagandet gick bra. Erfarenheterna av användningen av Hilda har varit positiva och systemet har väsentligt förtydligat administrativa processer.

Omorganisation

Tingsrätten genomförde en omorganisation 1.10.2021. Avsikten var att göra det redan 2020. Coronapandemin satte dock stopp på förberedelsen av förnyelsen.

I samband med omorganisationen ökades antalet rättskipningsavdelningar från fyra till sex. Tre av dem behandlar tvistemål och ansökningssärenden och tre behandlar brottmål. Syftet med ändringen var att förbättra personalledning och föra närcheferna och arbetstagarna närmare varandra. Samtidigt differentierades behandlingen av ärenden i större omfattning både enligt ärendetyp och processer.

Den största ändringen jämfört med tidigare var att i samband med förnyelsen koncentrerades större delen av enkla brottmål, brottmål genom skriftligt förfarande, tingsnotariernas brottmål och större delen av tvångsmedelsärenden hos en avdelning. Tingsrätten har inte tidigare haft en motsvarande avdelning.

Förnyelsen omfattade hela tingsrätten och den förbereddes tillsammans med personalen. Förnyelsen väckte livliga diskussioner. Förnyelsen genomfördes under svåra förhållanden på grund av coronapandemin och särskilt i fråga om brottmål också i en svår arbetssituation. Genomförandet av omorganisationen har krävt stora insatser av personalen och också belastat den.

Det tar tid att lära sig den nya organisationen. Mot slutet av verksamhetsåret hade vi fått förhål-

landevis få erfarenheter. Förnyelsens resultat kan vi bedöma först senare. Vad förnyelsen har för effekter och hur den fungerar följs upp under 2022. Vi måste vara beredda att vidta åtgärder vid behov.

Personalen och kompetensutveckling

Kunnig personal är tingsrättens största resurs. Därför är det mycket viktigt att ta hand om personalens arbetshälsa. Vi strävade efter att vidta åtgärder för att öka välbefinnandet inom de begränsningar som pandemin medförde. Det var inte möjligt att ordna gemensamma tillställningar utom en väldigt lyckad julkryssning och några evenemang som avdelningarna själva hade arrangerat.

Vi har haft nära samarbete med företagshälsovården. Enligt företagshälsovårdens statistik har personalens hälsostatus haft en positiv utveckling.

Tingsrättens personal har under verksamhetsåret varit tvungen att arbeta under exceptionella förhållanden med ovanligt stor arbetsbelastning. Personalen har fått göra sitt yttersta.

Personalomsättningen har också spelat en roll. Den har varit avsevärd särskilt i fråga om kansli-personalen redan under flera år. Introduktionen av nyanställda har varit kontinuerlig och resurskrävande. Tingsrätten har redan under många år haft svårigheter med att rekrytera tillräckligt med kompetent kanslipersonal till lediga tjänster.

Omsättningen av tingssekreterare med allt vad det innebär har under verksamhetsåret hämmat även rättskipningsverksamheten genom att minska tillgängliga resurser. Det har varit särskilt märkbart i brottmål, där tingssekreterarnas arbetsinsats är avgörande.

Utbildningar och digikunskaper

Tingsrättens aktiva utbildningskommitté har kunnat erbjuda mångsidig och högklassig utbildning

under verksamhetsåret särskilt för rättskipningspersonalen. Merparten av tillfällena har ordnats på distans.

Förstärkning och utveckling av digitala kunskaper på alla nivåer har varit ett viktigt tema under verksamhetsåret. Det är det även i fortsättningen. För att utveckla digikunskaper har personalen erbjudits många utbildningar som ordnats på olika sätt.

Tingsrätten har utvecklat gemensamma arbetsmetoder i olika ärendegrupper. Inom ramen för tingsrättsnätverket har tingsrätten också aktivt deltagit i det riksomfattande arbetet för att skapa handböcker för olika ärendegrupper.

Verksamhetslokaler

I början av 2020 upptäcktes stora fukt- och vattenskador i tingshuset. Det har tagit längre än beräknat att reparera skadorna. Reparationsarbetet inomhus pågick under hela verksamhetsåret 2021 och det blev inte klart tills i början av 2022. Reparationen av fasader pågår fortfarande och någon säker information finns det inte om när det blir klart.

På grund av reparationerna har arbetslokaler tömts och en del av personalen har fått arbeta i tillfälliga utrymmen. Sådana har tingsrätten många av i tingshuset. De ovan nämnda omständigheterna har också bidragit till att förutsättningarna för tingsrättens verksamhet har försämrats och personalen belastats. Situationen fortsätter alltjämt.

Avslutningsvis

Tyngdpunkten för rättskipning ligger hos tingsrätten. De senaste två åren har belastat oss alla. Ingen av oss har tidigare under våra karriärer upplevt liknande. Det är få som våren 2020 kunde förut-säga att den exceptionella situationen fortsätter i nästan två år.

Belastningen har återspeglats i tingsrättens arbete och i vår vardag. Det har inte varit en nöjesresa. Trots de svåra och till och med exceptionella förhållandena har vi dock kunnat erbjuda rättsskydd till alla som behöver det, det vill säga att sörja för tingsrättens kärnuppgift. Samtidigt har vi orkat ta hand om varandra och stöttat varandra vid behov.

Tingsrättens verksamhetsmiljö, arbetsmängd och mål är väldigt krävande. Tingsrätten har klarat av sina uppgifter bra trots den knappa basfinansieringen och otillräckliga resurser särskilt i förhållande till arbetsmängden. Det är tack vare personalen. Utan dess mångsidiga kunskaper och starka engagemang för tingsrättsarbetet och dess utveckling skulle vi inte ha kunnat prestera så bra som vi nu har gjort tillsammans.

Denna är min sjunde och sista lagmannens översikt. Jag går på pension 1.5.2022. Jag vill rikta ett varmt tack till hela personalen och önskar er lycka till i ert viktiga arbete även i fortsättningen.

TUOMAS NURMI
lagman

Tuomioistuinsovittelun suosio on kasvanut

Asianosaisilla on käräjäoikeudessa käsiteltävissä riita- ja hakemusasioissa usein tarpeita, joita ei voida tyydyttää tavanomaisessa oikeudenkäyntimenettelyssä. Sovittelu voi olla nopea ja edullinen tapa vastata osapuolten tarpeisiin. Sovittelun onnistuminen voi – ratkaisun lisäksi – tarjota kaivattua keskusteluyhteyttä ja mielenrauhaa.

Esimerkkeinä mainittakoon osapuolten tarpeet tulla kuulluksi, parantaa asunto-osakeyhtiön osakkaiden välistä kommunikaatiota, varmistaa lapsen etu tai saada työtodistus ja työllistyä. Yritysten ja yhteisöjen riitatilanteissa taas voi olla tärkeää turvata sopimuskumppaneiden tulevaisuus ja tulevat sopimukset sekä hallita riskejä. Lisäksi lukuisat muut konfliktitilanteiden taustalla vaikuttavat intressit voivat ohjata osapuolet sovitteluun.

Käräjäoikeuden sovitteluprojekti

Helsingin käräjäoikeudessa käynnistettiin vuonna 2020 sovitteluprojekti, jonka on määrä jatkaa vuoteen 2022 saakka. Sen tarkoituksena on lisätä sovitteluiden määrää ja entisestään parantaa sovittelun laatua.

Koronatilanne on vaikuttanut myös sovitteluprojektiin. Tilaisuuksia ei valitettavasti ole voitu järjestää kasvotusten toivotussa laajuudessa.

Käräjäoikeus palkkasi edelleen toimintavuodeksi 2021 kolme sovittelun ammattilaista, jotka järjestävät tuomareille perehdytystä ja syventävää sovittelukoulutusta. Sovittelijat ovat esimerkiksi oppineet dialogin ja neuvottelun käyttökohteita sovittelussa ja tehneet riskianalyysilaskelmia. Säännöllisissä kuukausitapaamisissa on käsitelty muun

muassa työoikeudellisia riitoja, velkomusasioita ja parisovittelua.

Tuomareille on ollut myös kansainvälistä koulutusta ja vaihto-ohjelmia. Syyskuussa 2021 neljä tuomaria Saksasta, Kreikasta ja Tšekistä olivat viikon ajan käräjäoikeudessa ja kolme suomalaista sovittelutuomaria vastaavasti Euroopassa EJTN:n (European Justice Training Network) sovittelijavaihdon kautta.

Keväällä sovittelijoille laadittiin kysely, jolla kartoitettiin heidän osaamistaan, toiveitaan ja kielitaitoaan. Sovitteluasioita osataan siten jakaa sovittelijoille kohdennetusti. Sovittelua voidaan kotimaisten kielten lisäksi järjestää englanniksi ja ranskaksi.

Lisäksi projektin puitteissa on laadittu työkaluja, joilla tuomarit pystyvät entistä paremmin tunnistamaan sovitteluun sopivat asiat. Edelleen on käynnistetty käräjäoikeuden tilojen uudistaminen, jotta sovittelutilat paremmin vastaavat menettelyn tarpeita.

Helsingin käräjäoikeuden sovitteluprojektin päätavoite sovitteluun siirtyvien asioiden määrästä on, että noin 30 prosenttia laajoista riita-asioista siirtyisi sovitteluun.

”

Koronatilanne on vaikuttanut myös sovitteluprojektiin. Tilaisuuksia ei valitettavasti ole voitu järjestää kasvotusten toivotussa laajuudessa.

Yhä useampi haluaa sovittaa riitansa

Sovitteluprojektin välitavoitteena toimintavuodelle 2021 oli, että 300 riita-asiaa siirtyisi sovitteluun. Kyseisenä vuonna riita-asioissa tehtiin lähes 280 sovittelun aloittamispäätöstä.

Taulukosta 1 näkyy, että vuoden 2019 tilanteesta on edetty. Vuonna 2019 sovitteluja aloitettiin alle 160 kappaletta ja sovitteluprojektin alkaessa vuonna 2020 jo lähes 230 kappaletta. Käräjäoikeuteen tulevien suorien sovitteluhakemusten määrä on edelleen hyvin alhainen, joskin se on hienoisessa nousussa.

Lasten huoltoriitojen sovittelussa on mahdollista hyödyntää erikoistuneiden tuomarien lisäksi asiantuntijana esimerkiksi psykologia tai sosiaalityöntekijää. Vuonna 2021 järjestettiin 178 asiantuntija-avusteisen tuomioistuinsovittelun ensitapaamista.

Sovintoratkaisujen määrä on lisääntynyt

Sovittelussa sovittujen riita-asioiden määrät ovat tasaisesti kasvaneet viime vuosina, kun taas sovittelun lopettamispäätösten ja sovittelusta oikeudenkäyntiin palautuneiden asioiden osuus on pienentynyt. Viime vuonna sovittelussa sovittiin 184 asiaa, kun edellisvuoden 2020 lukumäärä oli 125 ja sitä edeltävän vuoden 2019 määrä oli 88 (**taulukko 2**).

Sovittelun lopettamispäätösten lukumäärä ei ole juurikaan kasvanut sovittelun suosion lisääntyessä. Lopettamispäätösten määrä oli vuonna 2021 47, 2020 52 ja 2019 57. Näitä lukuja voi tarkastella **taulukosta 3**. On hyvä huomata, että käräjäoikeuteen tulleiden suorien sovitteluhakemusten käsittely ei automaattisesti etene muualle tuomioistuimeen, koska hakemuksissa on pyydetty vain sovittelua.

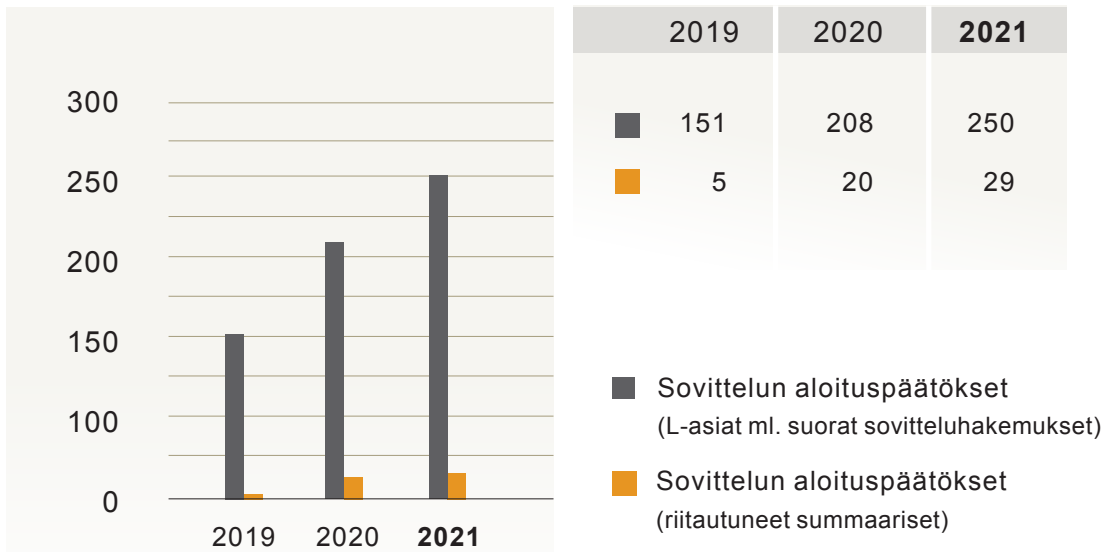
Sovitteluista onnistui 80 prosenttia

Onnistuneiden sovittelujen prosenttimäärä on sovitteluprojektin myötä selkeästi noussut kuten **taulukko 4** osoittaa. Kun vuonna 2019 alkaneista riita-asioiden sovitteluista 60 prosenttia päättyi sovintoon, niin vuonna 2020 prosenttimäärä oli 71 ja toimintavuonna 2021 jo 80 prosenttia.

On kuitenkin hyvä huomata, että oheisissa Helsingin käräjäoikeuden tilastoissa sovittelujen lopputuloksista ei ole huomioitu erikseen lapsen elatusta koskevia L-asioita, jotka on käsitelty asiantuntija-avusteisessa tuomioistuinsovittelussa yhdessä lapsen huoltoon ja/tai tapaamisoikeuteen liittyvän hakemusasian kanssa.

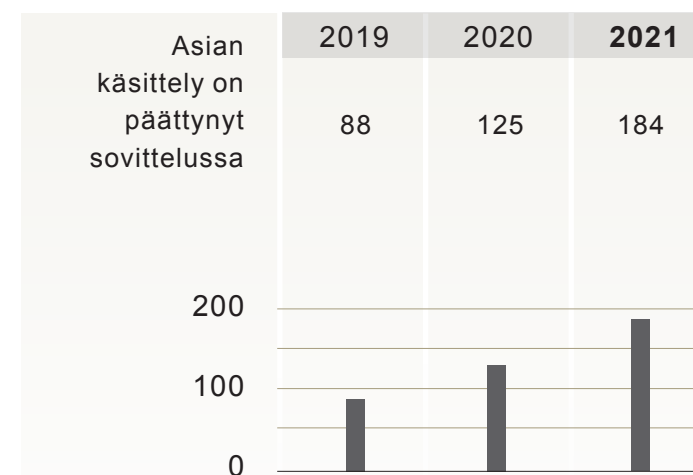
1

TUOMIOISTUINSOVITTELUJEN ALOITUSPÄÄTÖKSET VUOSINA 2019-2021

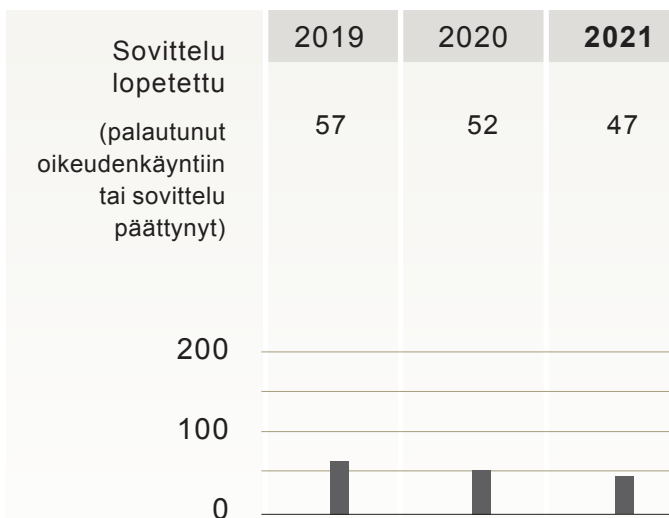
2

SOVITTELUSSA SOVINTOON PÄÄTYNEET RIITA-ASIAT JA SUORAT SOVITTELUT, JOISSA ON VAHVISTETTU SOVINTO TAI TEHTY RATKAISU SILLENSÄ JÄTTÄMISESTÄ VUOSINA 2019-2021

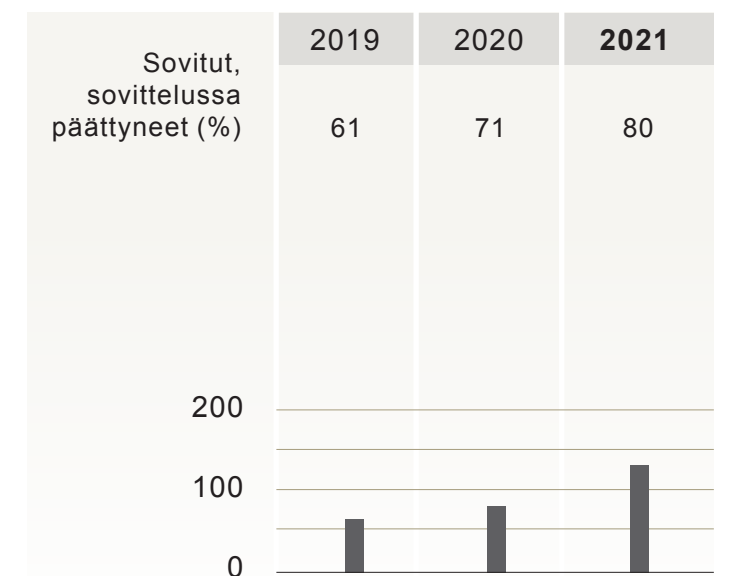
3

SOVITTELUSTA OIKEUDENKÄYNTIIN PALANNEET RIITA-ASIAT TAI SOVITTELUN LOPETTAMISPÄÄTÖKSEEN PÄÄTTYNEET SUORAT SOVITTELUT VUOSINA 2019-2021

4

SOVITTELUSSA RATKAISUUN PÄÄTYNEIDEN RIITA-ASIOIDEN PROSENTTIMÄÄRÄ VUOSINA 2019-2021

Työhyvinvointia hybridimallin ja etäkoulutuksen avulla

Helsingin käräjäoikeudessa käytännöksi on muodostunut hybridimalli työn tekemisessä ja järjestettävissä koulutuksissa. Etätyö osaltaan parantaa entisestään työ- ja vapaa-ajan yhteensovittamista.

Laaja etätyösuositus on ollut voimassa lähes koko vuoden 2021 ja etätyö on koronapandemian aikana muuttunut pysyväksi työnteon tavaksi myös Helsingin käräjäoikeudessa. Etätyöstä on käräjäoikeudessa positiivisia kokemuksia. Etätyö on vauhdittanut digitalisaation edellyttämää osaamista käräjäoikeudessa.

Helsingin käräjäoikeudessa työskenteli tarkasteluvuonna noin 350 virkamiestä eri tehtävissä. Koronapandemian aiheuttaman ruuhkan vuoksi käräjäoikeuteen on myös lisärahoituksen turvin rekrytoitu käräjätuomareita ja käräjäsihteereitä määräaikaisiin tehtäviin.

Erityisesti kansliahenkilökunnan vaihtuvuus on ollut melko suurta viime vuosina ja matala palkkataso verrattuna työn vaativuuteen on vaikuttanut lähtöhalukkuuteen. Suuri vaihtuvuus asettaa haasteita erityisesti perehdytykseen.

Käräjäoikeudessa syksyllä 2021 toteutetun organisaatiouudistuksen yhtenä päätavoitteena on ollut tuoda henkilöstöjohtamista lähemmäs työntekijöitä. Tällä tavoin on haluttu lisätä työhyvinvointia ja mahdollisuuksia vaikuttaa omaan työhön.

Vuoden 2021 aikana aloitettiin perehdytyksen uudistus ja sitä jatketaan vuoden 2022 aikana. Työjärjestystä uudistettiin niin ikään 1.10.2021 organisaation uudistuessa, päätöksentekoa sujuvoitettiin ja selkeytettiin henkilöstöön liittyvissä asioissa.

Vuonna 2021 sairauspoissaolopäiviä oli 8,3 päivää per henkilö ja ne laskivat 1,3 päivällä verrattuna vuoteen 2020, vaikka koronatilanne pääkaupunkiseudulla oli koko vuoden erittäin haastava.

Työhyvinvointiin on yritetty monella muullakin tavoin panostaa hankalasta koronatilanteesta huolimatta. Valitettavasti monia lähitilaisuuksia jouduttiin vuoden aikana perumaan. Pikkujoulut oli kuitenkin mahdollista järjestää suunnitellusti lähitapahtumana. Henkilöstöä muistettiin myös ystävänpäivänä, vappuna ja organisaatiouudistuksen voimaan tullessa.

Vuonna 2021 koulutustapahtumien määrä ja yksittäisiin koulutuksiin osallistuminen väheni aiempaan verrattuna pääosin koronatilanteesta johtuen. Koulutustapahtumia on kuitenkin järjestetty lukuisia ja niissä on onnistuneesti hyödynnetty etäyhteyksiä.

Osaamisen kehittämisen perustan käräjäoikeudessa muodostaa tuomarikoulutuslautakunnan osaamisen kehittämisen strategia ja siihen perustuva Tuomioistuinviraston koulutustarjonta. Helsingin käräjäoikeus kuitenkin huolehtii henkilöstönsä osaamisen kehittämisestä myös laajan oman koulutustoiminnan avulla. Koulutuksia järjestetään myös yhteistyökumppaneiden, kuten Helsingin hovioikeuden, muiden käräjäoikeuksien, yliopistojen ja Asianajajaliiton kanssa.

Nyt Hildataan – sähköinen järjestelmä toi hymyn virkamiesten kasvoille

Hallinnollisten asioiden sähköinen asianhallintajärjestelmä eli Hilda otettiin käyttöön Helsingin käräjäoikeudessa huhtikuussa 2021. Käräjäoikeus toimi Hildan käyttöönotossa pilottivirastona yhdessä kolmen muun viraston kanssa.

Muutoksen valmisteluun osallistui iso joukko hallinto-osaston virkamiehiä. Eräs heistä oli henkilöstöhallintoa vetävä **Leena Koski-Homi**.

- Pilotointi oli mielenkiintoista. Oli haastavaa viedä työprosessi, joka on ennen tehty vain paperilla, suoraan sähköiseen järjestelmään. Työprosessin sujuvuutta jouduttiin pohtimaan asiakirjojen jatkotyöstämisen ohella, Leena muistelee.

Käyttöönottoa valmisteltiin pitkään ja erityisen tiivistä valmistautuminen oli kesästä 2020 alkaen. Keskiössä muutoksessa oli sähköisen järjestelmän edellyttämä toimintatapojen ja toimintaprosessien arviointi ja muokkaus. Jälkikäteen katsottuna valmisteluvaihe olikin käyttöönottoa suurempi ponnistus.

Asiakaspalvelun vetäjä **Kristiina Rainiala** arvioi, että koko pilotointi ja uuden järjestelmän käyttöönotto sujui jopa ennakoitua paremmin.

- Hildan käyttöönotto meni mallikkaasti. Hildasta löytyvät nyt sähköisessä muodossa kaikki ne asiat, joita ennen ei kirjattu mihinkään järjes-

telmään, esimerkiksi lainvoimaisuustodistukset tai saapuneet asiakirjapyynnöt, jotka ennen Hildaa hoidettiin ja arkistoitiin vain paperilla. Hildassa on myös hyvät hakuominaisuudet, Kristiina kertoo.

Sähköinen asianhallintajärjestelmä ja sen mukanaan tuomat uudistukset, kuten sähköinen allekirjoitus ja sähköinen säilyttäminen, ovat sujuvoittaneet työskentelyä huomattavasti ja mahdollistaneet paikkariippumattoman työskentelyn.

- Hilda-järjestelmän käytössä on useita hyötyjä kuten esim. tiedon löydettävyys ja muokkaaminen yhteistyössä toisen virkamiehen kanssa. Hilda on järjestelmänä toiminut pääasiassa erinomaisesti, Leena toteaa.

Uudella rikososastolla panostetaan juttujen nopeaan läpimenoon

Helsingin käräjäoikeudessa rikososastojen määrä nostettiin kahdesta kolmeen. Se mahdollisti muun muassa lyhytkestoisempien rikosjuttujen käsittelyn keskittämisen uudelle osastolle. Uuden rikososaston johtaja ja laajojen rikosasioiden osaston osastovastaava kertovat kokemuksistaan organisaatiouudistuksesta.

Mikä on Noto-osasto, uuden rikososaston johtaja Anu Juho?

Rikososastoista osasto 4 on lempinimeltään Noto. Se on kokonaan uusi, organisaatiomuutoksen yhteydessä perustettu osasto.

Siellä käsitellään syyttäjien nopean toiminnon vireille panemat rikosasiat, syyttäjähastejutut ja osa alle 18-vuotiaiden tekemistä rikosasioista. Lisäksi listalle kuuluvat kirjallisessa menettelyssä ratkaistavat rikosasiat ja pakkokeinoasiat.

On myös monia kansainväliseen yhteistyöhön perustuvia asioita, joissa Helsingin käräjäoikeudella on useammassa asiaryhmässä yksinomainen toimivalta Suomessa. Myös poliisin määräämät väliaikaiset lähestymiskiellot sekä esitutkintavaiheen avustajan- ja puolustajanmääräykset sekä palkki-oita koskevat hakemusasiat kuuluvat Notolle.

Mitä uutta Noto-osasto on tuonut käräjäoikeuden toimintaan?

Noto-osaston perustamisen ajatus on ollut keskittää nopeamman kiertonopeuden jutut saman katon alle. Tämä mahdollistaa tehokkaan prosessitoimien hyödyntämisen ja työtapojen yhdenmukaistamisen. Työn rytmi Notolla on perusrikosastoihin verrattuna nopeatempoisempaa, kun ratkaistavana ei ole laajoja asioita.

Notolla on tarkoitus myös kehittää niin tuomareiden kuin sihteereiden työtä. Sihteereiden kohdalla työnkulkuun tulee väistämättä muutoksia kaikilla rikososastoilla Mini-Aipan ja Aipan myötä, mutta Notolla työnkulun ja juttujen kierron kohdalla eri vaihtoehtoja on pyritty selvittämään jo ihan alusta lähtien.

Jo nyt on havaittu, että syyttäjien nopean toiminnon juttujen keskittäminen on parantanut juttujen kiertoa. Noto on tuonut mukanaan sen, että perusosastoilla voidaan nyt tehostaa vangittujen juttujen käsittelyä ja keskittyä laajempaa selvittämistä edellyttävien juttujen ratkomiseen.

Notaareiden kohdalla muutos aiempaan on ollut iso. Kaikki rikospuolen tuomioistuinharjoittelua suorittamassa olevat notaarit on koottu saman osaston katon alle Notolle.

Noto on yhtenäistänyt työtapoja niin notaareiden kuin sihteereidenkin kohdalla ja entisestään parantanut yhteishenkeä. Nyt notaareilla on selkeä johto, kun heidän harjoittelunsa kehittämisestä rikospuolella vastaa apulaisosastonjohtaja.

Jaana Järnefelt, jatkoit osastovastaavana samalla rikososastolla kuin aiemminkin. Muuttuiko organisaatiouudistuksessa mitään sinun näkökulmastasi?

Paljon tuli muutoksia tuli meidänkin osastolle, vaikka suurin osa ”vanhoista” osastolaisista pysyikin osastolla. Nykyinen osastonjohtajamme oli aloittanut hieman ennen organisaatiouudistusta. Sain uudeksi esimiestyöpariksi Milla Vuokilan, joka oli työskennellyt aikaisemmin monta vuotta Pakkokeinokansliassa.

Osaston sisällä tapahtui työparivaihdoksia, jotka aiheuttivat erityisesti sihteereille paljon töitä kaikkine uudelleen järjestelyineen. Juttujen uudelleenjakoon meni myös aikaa.

Yritimme myös mahdollisuuksien mukaan istua kaikki jo sovitut istuntopäivät, joista puheenjohtajat olivat siirtyneet muille osastoille. Istuntoja ei siis juurikaan peruutettu, ja päällekkäiset istunnot työllistivät erityisesti käräjäsihteereitä, koska sihteeriapua ei ollut saatavilla.

Tuomareilla tilanne oli hieman helpompi, sillä istuntoapuja saatiin muun muassa riitapuolen tuomareilta. Mielikuva viime syksystä on aika kaoottinen, koska olimme hyvinkin ylityöllistettyjä, mutta tuostakin syksystä on selvitty.

Organisaatiouudistukset vievät aikaa ja resursseja. Kuinka tämä mielestäsi onnistui koronajan ja oikeustalon korjausten lomassa?

Osastomme on ollut viime aikoina erillään eri vaiheissa ja eri paikoissa, sillä osa meistä oli puolesta vuodesta vuoteen 2. kerroksen väistötiloissa. Itsekin olin siellä vuoden ja aika pian 9. kerrokseen takaisin palattuani tuli organisaatiouudistuksen yhteydessä muutto 8. kerrokseen. Emme ole vielä lääkään koko osasto samassa kerroksessa, vaan osa on vielä 9. kerroksessa.

Odotan kovasti aikaa, että olisimme kaikki vihdoin samassa kerroksessa. Poikkeukselliset ajat ovat tulleet tutuiksi viime vuosina ja niihin on ollut sopeutuminen sekä omassa että työelämässä.

”

*Rikososastoista osasto 4 on lempinimeltään Noto.
Se on kokonaan uusi osasto.*

Riitaosastoilla työ painottuu asioiden valmisteluun

Helsingin käräjäoikeudessa riitaosastojen määrää lisättiin yhdellä ja perheasioita käsitellään nyt kahdella eri osastolla. Näin pyrittiin tasaamaan työtaakkaa ja parantamaan henkilöjohtamista. Uuden riitaosaston johtaja ja rikospuolelta riitaosastolle siirtynyt osastovastaava kertovat työstään.

Osastonjohtaja Leena Söderholm, johdat uutta riitaosastoa. Miksi sellainen perustettiin?

Organisaatiouudistuksen yksi keskeinen tavoite oli kehittää henkilöstöjohtamista eli lähentää johtoa ja henkilökuntaa toisiinsa. Osastot olivat liian suuria, minkä vuoksi nähtiin tärkeäksi pienentää osastojen henkilömäärää ja sijoittaa mahdollisuuksien mukaan samaan kerrokseen. Tämä toteutettiin perustamalla kaksi uutta lainkäyttöosastoa.

Organisaatiouudistuksen yhteydessä oli lisäksi mahdollista tasoittaa juttujen jakautumista ja työmäärää eri osastojen kesken. Esimerkiksi lapsiin liittyviä hakemusasioita, joita on paljon ja joiden käsittely vie aikaa, alettiin jakaa kahdelle osastolle.

Miten organisaatiomuutos on otettu vastaan uudella riitaosastolla?

Osaston henkilöstö on ottanut uudistuksen hyvin vastaan hyvin. Uusi osasto on sulautunut nopeasti toimivaksi työyhteisöksi.

Uudella riitaosastolla käsitellään laajojen riitaasioiden ohella insolvenssiasioita ja lapsiin liittyviä hakemusasioita. Osa henkilöstöstä oli jo aikaisemmin käsitellyt insolvenssiasioita ja osa lapsiin liittyviä hakemusasioita, joten kaikilla on ollut uutta opeteltavaa ja toisaalta myöskin ammatillisesti toisilleen annettavaa, mikä on lisännyt yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Osastovastaava Anne Lundström, vaihdot tehtävää rikososastolta perheasioihin keskittyvälle riitaosastolle. Mikä työssäsi muuttui?

Käräjäsihteerien perustyö on tietenkin erilaista, mutta itse esimiestyö on samanlaista kuin se oli rikososastolla.

Organisaatiomuutoksen jälkeen minulla on nyt pienempi tiimi eli kymmenkunta käräjäsihteeriä ja hakemuskanslia, jota apulaisosastovastaava Eerika Viitanen johtaa.

Tämän huomaa konkreettisesti esimerkiksi kehityskeskusteluissa. Aiemmin tiimissäni oli 28 henkilöä, nyt kymmenkunta. Mielestäni osastojen lukumäärän lisäys on sinällään ollut onnistunut, sillä näin ihmiset oppii tuntemaan paremmin.

Rikososastolla esimiestyöhöni kuului hektistä istuntosijaisten järjestämistä. Vastaavasti riitaosastolla pienessä tiimissä esimerkiksi muutaman henkilön työpaikan vaihdos voi tuoda suuria haasteita.

Millaisia eroja olet huomannut käräjäsihteerien työssä rikos- ja riitaosastojen välillä?

Olin aikoinaan ns. sekaosastolla, jolla käsiteltiin sekä rikos- että riita-asioita. Nykyään riitaosastollakin on paljon enemmän sähköisiä työnkuluja, esimerkiksi tietojärjestelmä AIPA oli minulle kokonaan uusi.

Rikososastolla käräjäsihteereillä on paljon istuntoja, ja työ painottuu istuntojen alkamisen jälkeiseen aikaan. Riitaosastoilla puolestaan tehdään paljon ennakkovalmistautumista ennen istuntoja, ja usein käräjäsihteerien ei enää tarvitse osallistua istuntoon.

Tietenkin on monia hyvin kiireisiä asioita, joihin kuuluu aikataulupaineita. Määrällisesti riitaosastolla hakemusasioita on runsaasti ja työhön kuuluu paljon asiakirjojen kirjaamista.

”

Osastot olivat liian suuria, minkä vuoksi nähtiin tärkeäksi pienentää osastojen henkilömäärää ja sijoittaa mahdollisuuksien mukaan samaan kerrokseen.

Yhteenveto

Helsingin käräjäoikeuden toimintaa ja pitkäjänteistä kehittämistä haittaa tuomioistuinten riittämätön perusrahoitus. Koronapandemian vuoksi toimintavuonna 2021 saatiin määräaikaista lisäresursseja, mutta niiden täysimääräistä hyödyntämistä vaikeuttivat rekrytointivaikeudet.

Mittava työmäärä, vaativa juttukanta ja poikkeuksellisen laajojen asioiden käsittelyn keskittyminen Helsingin käräjäoikeuteen kuormittavat henkilökuntaa.

Helsingin käräjäoikeudessa käsiteltiin vuonna 2021 runsaat 75 000 asiaa. Koronapandemian aiheuttamien keskeytysten ja viivästymisten lisäksi huomattavan laajat asiat ja työmäärään nähden riittämätön henkilöstömäärä näkyivät käsittelyajoissa. Laajojen riita-asioiden osalta tilanne pysyi tasapainossa ja asioita ratkaistiin hieman enemmän kuin niitä saapui, mutta rikosasioiden käsittely ruuhkautui ja käsittelyajat pitenivät.

Sen sijaan summaarisissa asioissa käräjäoikeus onnistui purkamaan merkittävästi edellisvuosina kertynyttä ruuhkaa. Myös eräissä muissa asiaryhmissä käräjäoikeuden tulos oli hyvä.

Helsingin käräjäoikeus toteutti organisatiomuutoksen toimintavuoden aikana. Sekä rikos- että riitaosastojen määrä nousi aiemmasta kahdesta kolmeen. Lainkäyttöosastoja on siten yhteensä kuusi. Käräjäoikeudella on lisäksi hallinto-osasto, jonka yhteydessä toimivat nyt myös haastemiehet.

Helsingin käräjäoikeudessa oli töissä 350 henkilöä 31.12.2021. Henkilökunta koostui 99 tuomarista, 180 kansliahenkilökunnan jäsenestä ja 50 haastemiehestä. Näihin lukuihin sisältyvät myös määräaikaiset virkamiehet. Lisäksi 20 notaaria suoritti tuomioistuinharjoittelunsa käräjäoikeudessa vuonna 2021. Etätöiden tekeminen lisääntyi toimintavuonna edelleen.

Toimintavuonna jatkui riita-asioiden sovitteluprojekti, jonka myötä sovittelujen määrä on tasaisesti lisääntynyt. Lainkäyttöasioita digitalisoiva AIPA-järjestelmä otettiin käyttöön laajoissa riita-asioissa. Hallinnollisissa asioissa pilotoitiin ja otettiin onnistuneesti käyttöön asianhallintajärjestelmä Hilda. Toimintavuoden aikana sähköisten toimintatapojen ja erilaisten etäyhteyksien käyttö istunnoissa, koulutuksessa ja kokouksissa lisääntyi entisestään.

”

Helsingin käräjäoikeudessa käsiteltiin vuonna 2021 runsaat 75 000 asiaa.

Summary

The functioning and long-term development of Helsinki District Court is hampered by insufficient basic funding of the courts. Temporary additional funding was obtained owing to the corona pandemic in 2021, but recruiting problems made it difficult to take full advantage of it.

The considerable workload, demanding cases and the centralisation of exceptionally large-scale cases in Helsinki District Court place a heavy burden on the staff.

In 2021, Helsinki District Court processed more than 75,000 cases. In addition to suspended cases and delays caused by the corona pandemic, particularly large-scale cases and insufficient staff in relation to the amount of work are reflected in processing times. The situation with regard to extensive criminal cases remained stable and slightly more cases were resolved than were received, but processing of criminal cases became congested and processing times were longer.

The District Court succeeded, however, in substantially clearing the backlog of summary cases that had built up over the course of previous years. The District Court performed well in several other case categories as well.

Helsinki District Court implemented an organisational change during the operational year. The number of both criminal and civil departments increased from the previous two to three. There are therefore a total of six departments involved in the application of law. The District Court additionally has an administrative department in which the process servers work too.

On 31 December 2021, the number of staff employed at Helsinki District Court stood at 350 comprising 99 judges, 180 office staff members and 50 process servers. These figures also include public servants employed in a fixed-term capacity. In addition, 20 trainee district judges carried out their court training at the District Court during 2021. Remote working continued to increase during the year.

The mediation project for civil cases continued during the operating year, and the number of mediations increased steadily. The AIPA system designed to digitalise judicial matters was introduced in large-scale civil cases. The case management system Hilda was piloted and successfully adopted in administrative matters. During the year, the use of electronic practices and various remote connections in hearings, training and meetings increased even further.

”

In 2021, Helsinki District Court processed more than 75,000 cases.

HELSINGIN KÄRÄJÄOIKEUS

HELSINKI DISTRICT COURT